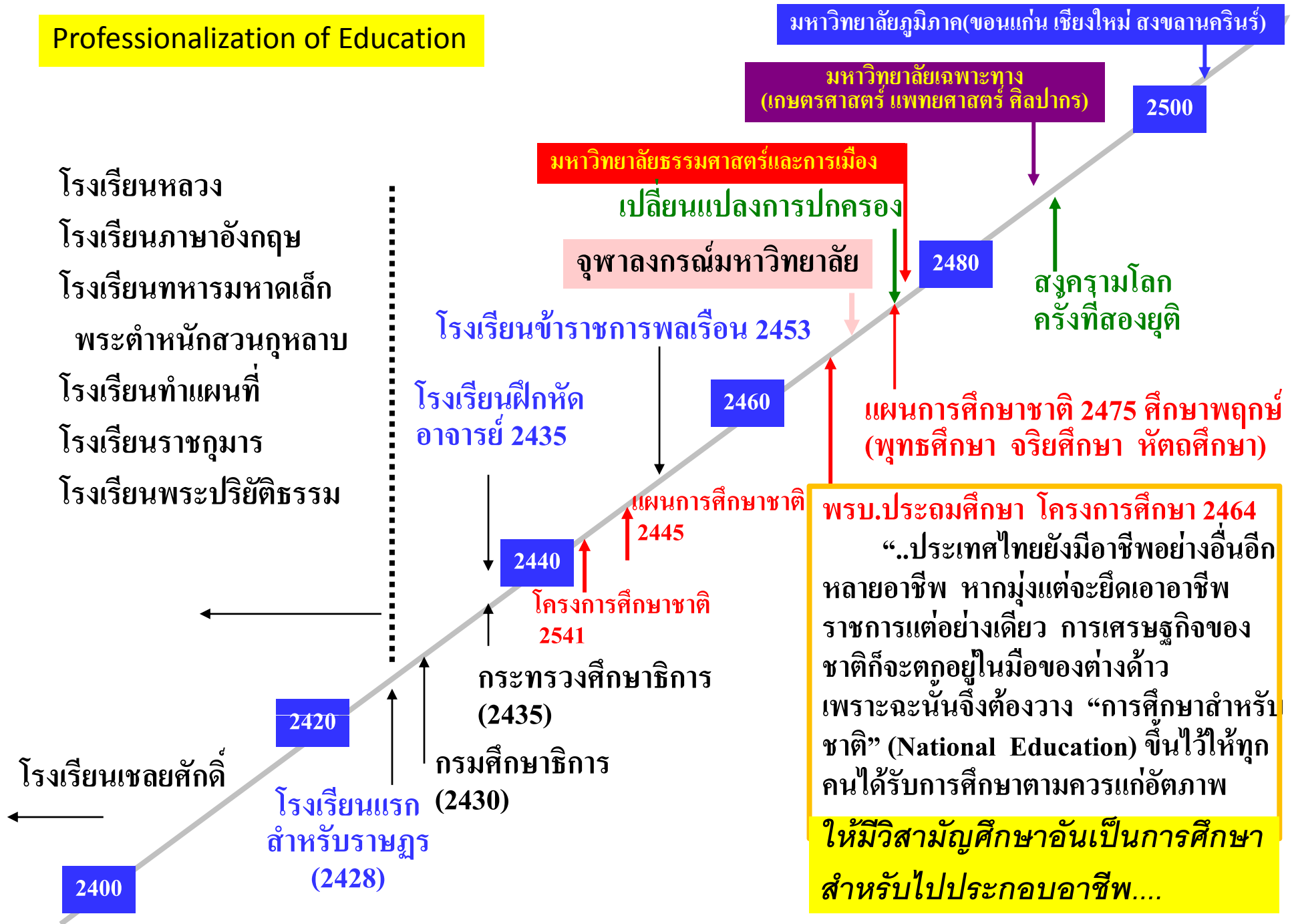

สภามหาวิทยาลัยกับ
การกำหนดนโยบายและแผนกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัย
กฤษณพงศ์ กีรติกร

การสัมมนาสภามหาวิทยาลัยกับบทบาทในการกำหนด
นโยบายและแผนกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัย
สถาบันคลังสมอง

17 ตุลาคม 2554

Professionalization of Education

Liberalization, Equalization, Corporatization of Higher Education

Proliferation
ของอุดมศึกษา

แผนอุดมศึกษา
ระยะยาวฉบับที่ 2

• หลังสงครามโลก ความช่วยเหลือด้านการศึกษาของอเมริกา
เกิด Americanization ของการศึกษาไทย

- การขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน เอาโรงเรียนประชาบาลออกจากวัด
- การขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา ขยายอุดมศึกษาสู่ภูมิภาค

• การเลือกตั้งโดยรัฐบาลทหาร
ตั้งแต่ต้นทศวรรษ 2500 ถึงครุเป็นหัวคะแนน
ครุเข้าสู่วงการเมือง

• การเกิดของอุดมศึกษาเอกชน

การเริ่มลดของ
การเพิ่มประชากร

การตั้งม.รามคำแหง

แผนอุดมศึกษา
ระยะยาวฉบับที่ 1

2530

การตั้งม.สุรนารี

• การขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานมากตั้งแต่

ทศวรรษ 2510 ครุมาจากต่างถิ่น เพิ่มการเร่งผลิตครุ

รวมทั้งรัฐใช้การเรียนครุเป็นเครื่องมือการเมือง แก้ปัญหา

ไม่มีที่เรียนอุดมศึกษา นำมาสู่การตกรงานของครุตั้งแต่ทศวรรษ 2530

2510

การปฏิรูปการศึกษา 2517 : การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม

• เริ่มแผนพัฒนาฉบับแรก 2504 ส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรม ทดแทนการทำเข้า
การลงทุนและสิทธิประโยชน์ ไม่เชื่อมกับการสร้างความเข้มแข็งของ
การพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา และอุดมศึกษา การถ่ายทอดเทคโนโลยี
การวิจัย (จุดต่างจากประเทศเอเชียตะวันออก)

- อาชีพภาคเอกชนเป็นทางเลือกที่ดี อาชีพราชการและครุเริ่มตกต่ำ
- การศึกษาอยู่ในมือรัฐบาลส่วนกลางเท่านั้น ปรับตัวช้า

2490

2550

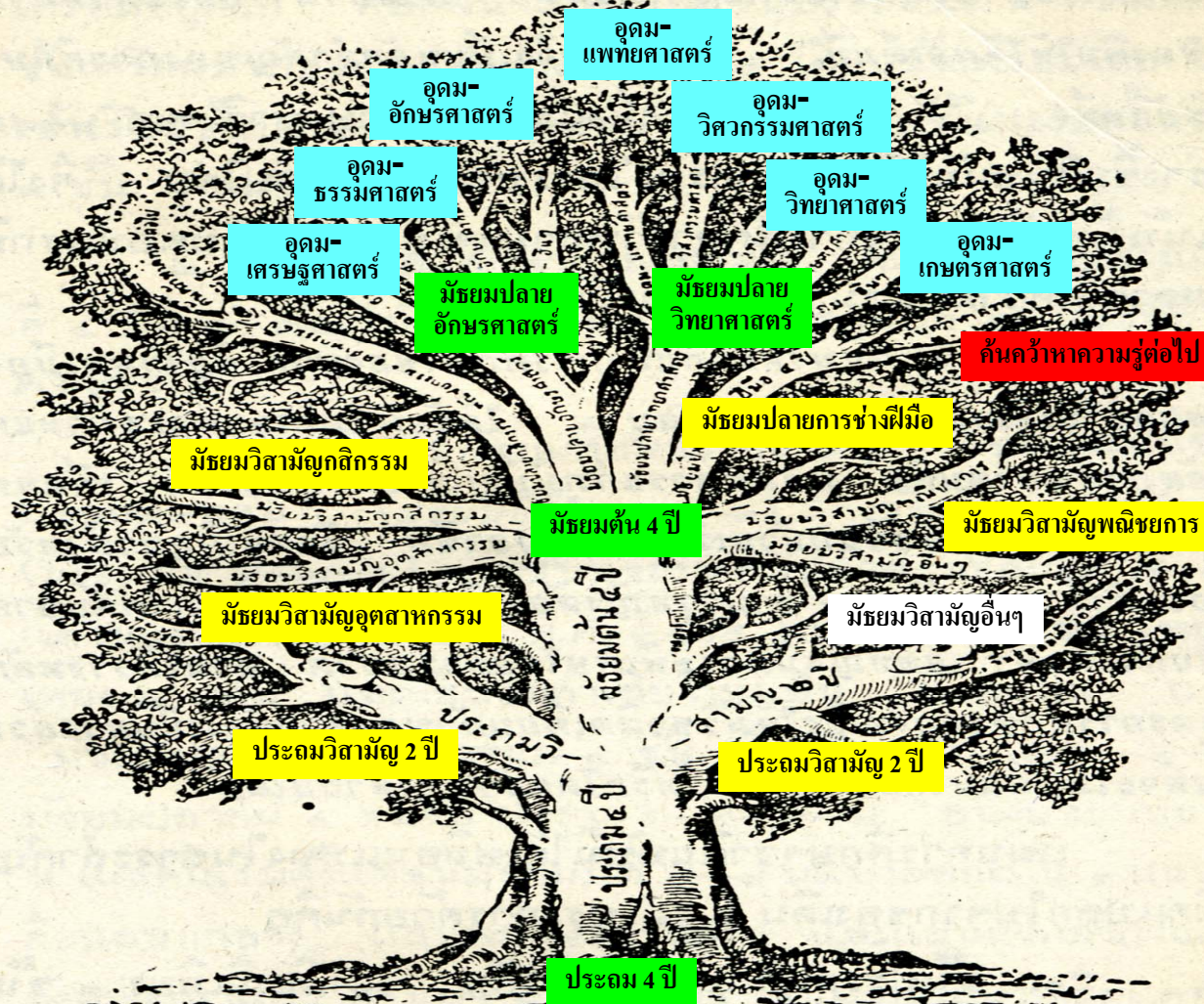
ขยายอาชีวศึกษา
สู่ชนบทอย่างรวดเร็ว
ขาดการสนับสนุน
ทรัพยากรและบุคลากร

- อัตราเกิดที่ลดลงในทศวรรษ
2520 ทำให้โรงเรียนประถมเริ่ม
ร้างในทศวรรษ 2540

- พรบ.การศึกษา 2542 และ
การปฏิรูปการศึกษา

แผนการศึกษาชาติ 2475

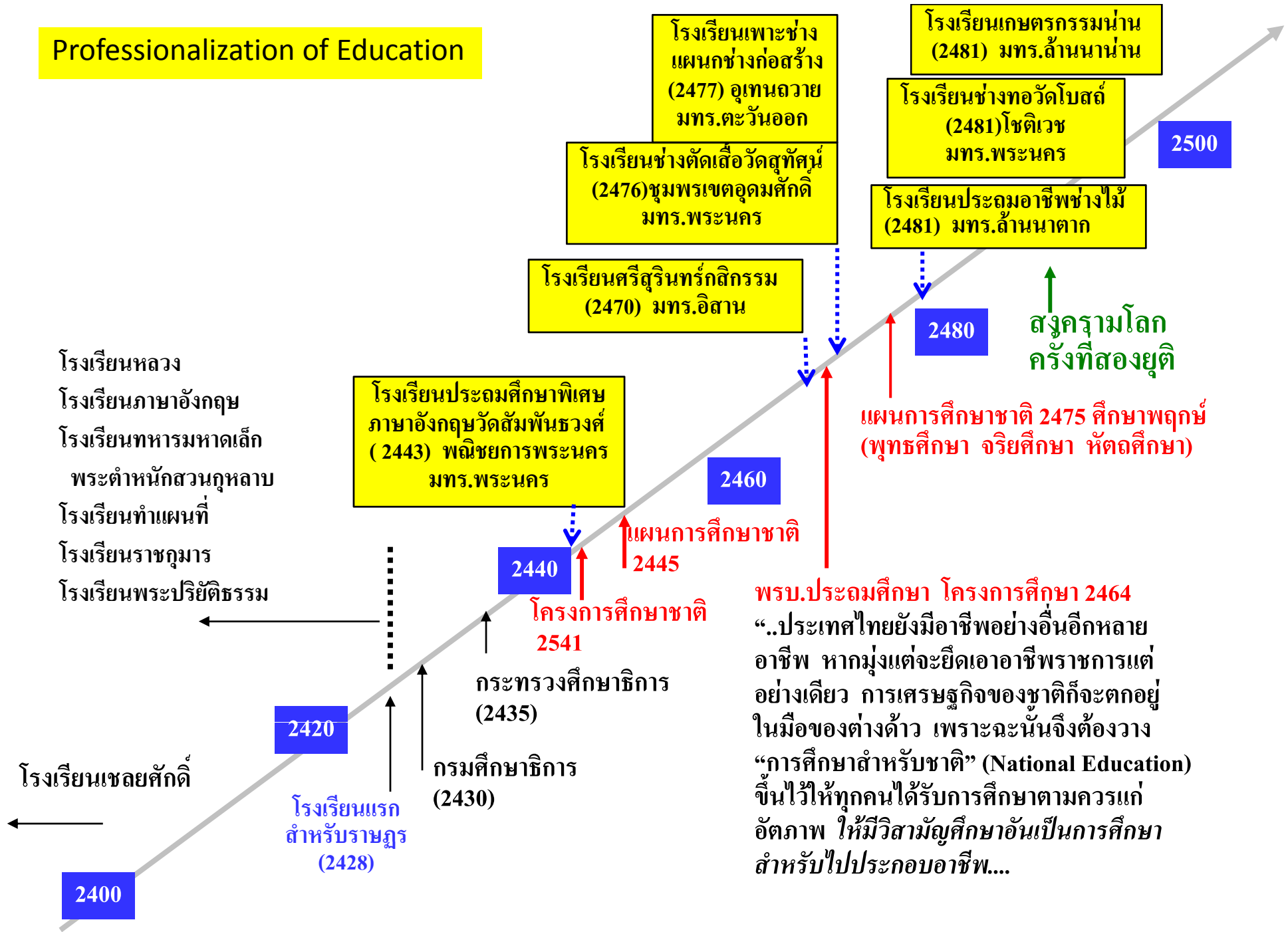
ศึกษาพฤษ - ต้นไม้แสดงแผนการศึกษาชาติ

มูลศึกษา - KINDERGARTEN

การศึกษาในอดีตสร้างคนเข้าสู่การประกอบอาชีพได้ทุกระดับ (Professionalization of Education)
การศึกษาปัจจุบันไม่เตรียมคนเข้าสู่อาชีพ

Professionalization of Education

พรบ.ประถมศึกษา โครงการศึกษา 2464
 “..ประเทศไทยยังมีอาชีพอย่างอื่นอีกหลายอาชีพ หากมุ่งแต่จะยึดเอาอาชีพราชการแต่อย่างเดียว การเศรษฐกิจของชาติก็จะตกอยู่ในมือของต่างด้าว เพราะฉะนั้นจึงต้องวาง “การศึกษาสำหรับชาติ” (National Education) ขึ้นไว้ให้ทุกคนได้รับการศึกษาตามควรแก่สภาพ ให้มีวิสามัญศึกษาอันเป็นการศึกษาสำหรับไปประกอบอาชีพ...”

พัฒนาการอุดมศึกษาไทยก่อนโลกาภิวัตน์ (ไพฑูรย์ สิ้นลารัตน์)

- ยุคแรก การพัฒนาอุดมศึกษาในเชิงวิชาชีพ
(Professionalization)
- ยุคสอง การพัฒนาอุดมศึกษาในเชิงเสรีนิยม (Liberalization)
- ยุคสาม การพัฒนาอุดมศึกษาในเชิงการเปิดโอกาส
(Equalization)
- ยุคสี่ การพัฒนาอุดมศึกษาในเชิงของบรรษัท
(Corporatization)

อุดมศึกษาไทยกับโลกาภิวัตน์ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์)

- การทำบัณฑิตให้เป็นคนทันสมัย (Modernizing Thai Graduates)
- การทำให้ระบบอุดมศึกษาไทยเป็นธุรกิจการค้า
(Commercializing Thai Higher Education)
- การทำให้ระบบอุดมศึกษาไทยจัดการได้ (Managerializing Thai Higher Education System)
- การทำให้อุดมศึกษาไทยเป็นนานาชาติ (Internationalization Thai Higher Education)

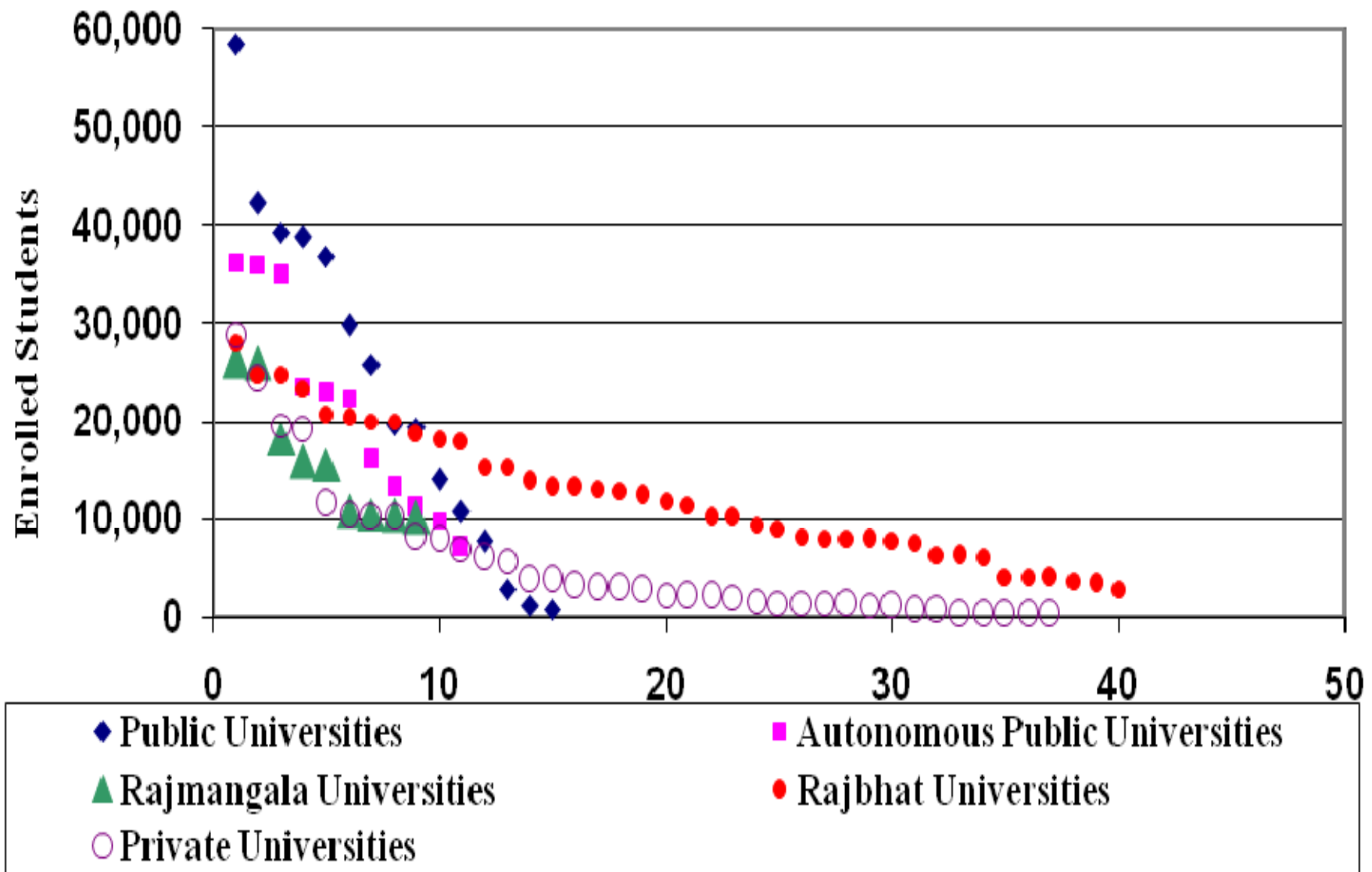
คำสวดมนต์มหาวิทยาลัยในยุคโลกาภิวัตน์
(ยุทธศาสตร์, วิสัยทัศน์, พันธกิจ, SWOT Analysis,
มาตรฐาน, ลูกค้า, stakeholders, การมีส่วนร่วม, KPI
..... ad infinitum)

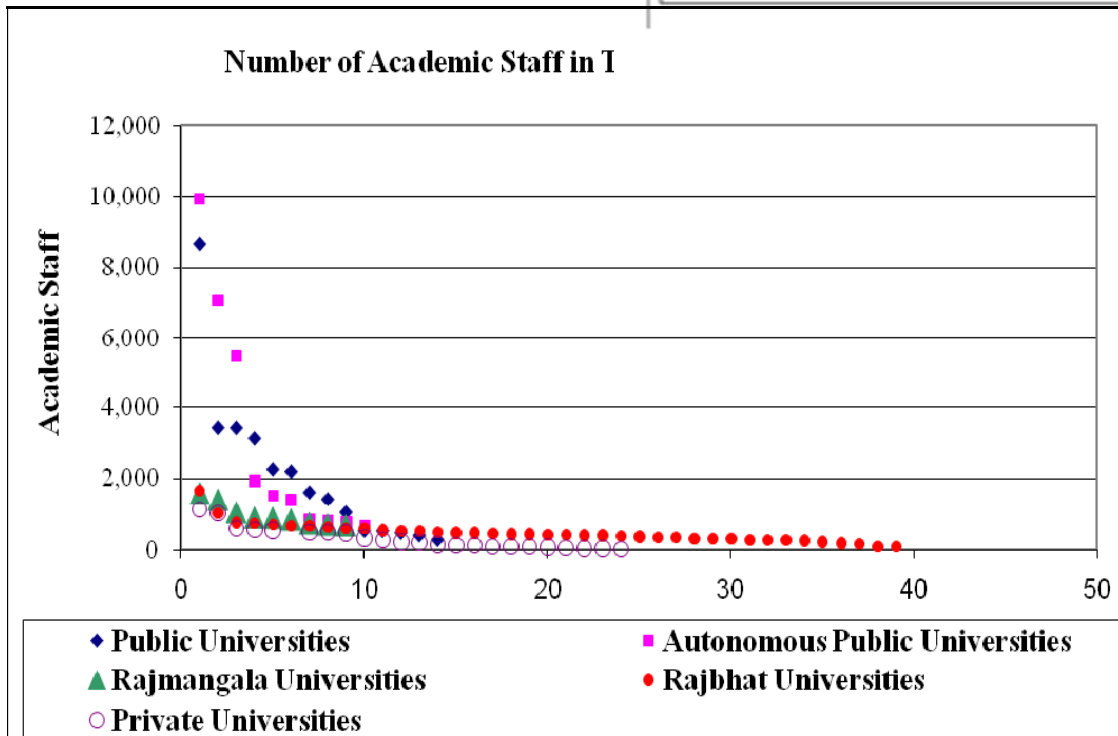
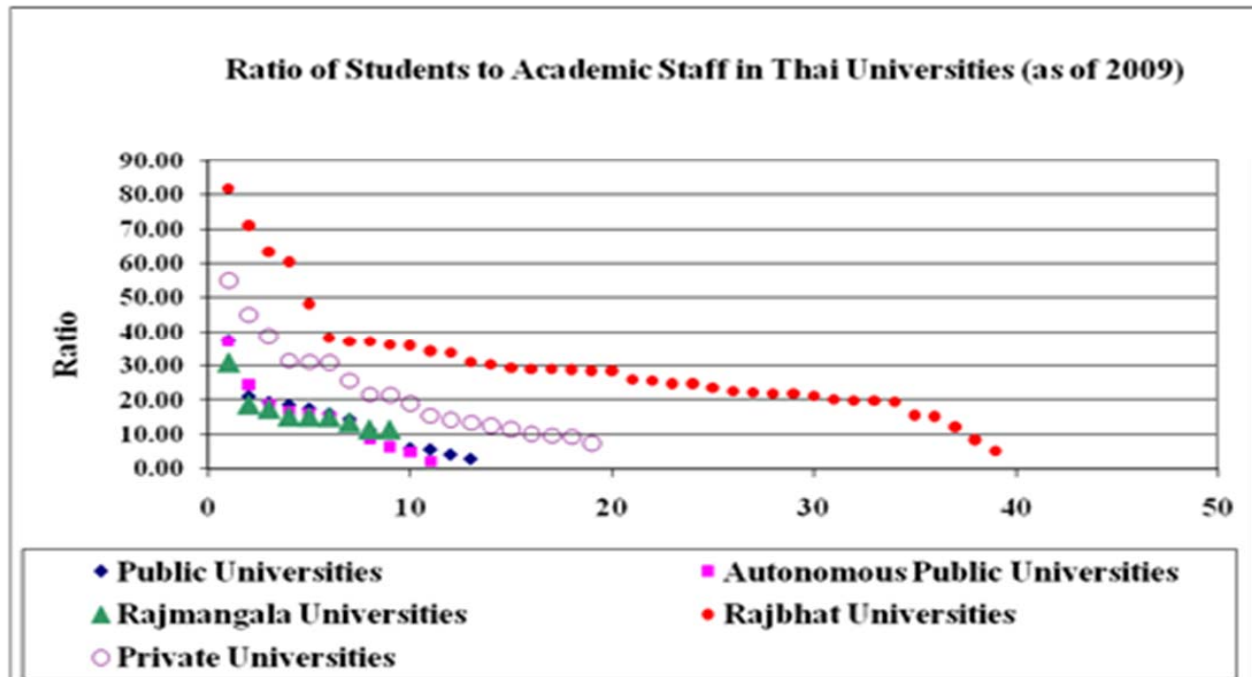
ยุทธศาสตร์และนโยบาย
คนบด

ยุทธศาสตร์และนโยบายสภาวิทยาลัย
ยุทธศาสตร์และนโยบายอธิการบดี

Number of Students in Thai Universities (as of 2009)

อุดมศึกษาไทยกับโลกาภิวัตน์(รังสรรค์ ณะพรพันธ์, ไพฑูรย์ สินลารัตน์)

การยึดติดโลกาภิวัตน์ทางอุดมศึกษารูปแบบเดิม อุดมศึกษาไทย และคนไทยจะตกเป็นเครื่องมือของทุนนิยม การค้าและบริโภคนิยมอย่าง ไม่ลืมหูลืมตา

โลกาภิวัตน์ทำให้ไทยวิ่งไล่กวดความคิดและวิธีการของตะวันตก ต่อไป ทั่วโลกคิดแบบเดียวกัน กินแบบเดียวกัน ไม่คิดใหม่ ไม่สร้างสรรค์ มีแต่ตามกัน – McDonaldization (รังสรรค์ ณะพรพันธ์)

อุดมศึกษาไทยที่ต้องมองไกลกว่าระบบโลกาภิวัตน์ มองไปสู่ สังคมหลังโลกาภิวัตน์ (Reglobalization, Post Globalization, Glocalization)

อุดมศึกษาต้องเป็นผู้นำทางความคิดเรื่องนี้

อุดมศึกษาต้องสร้างโลกาภิวัตน์เชิงรุก (Active Globalization)

ในสภาพความหลากหลายและแตกต่างของสถาบันอุดมศึกษา

โลกาภิวัตน์เชิงรุก - Active Globalization (ไพฑูรย์ สินลารัตน์)

- การทำให้บัณฑิตรู้จักคิดวิเคราะห์ (Criticalizing Thai Graduates)

การศึกษาทั่วไป การศึกษาแนวศิลปะและวิทยาศาสตร์
(Liberal Art Education) การเรียนรู้แบบ Work Based/Work Place
Based/Work Integrated Learning)

- การสร้างความเป็นมนุษย์ในระบบอุดมศึกษาไทย
(Humanizing Thai Higher Education)

สถาบันการศึกษาต้องให้โอกาสกับคนวงกว้าง ให้พื้นที่กับคน
ยากจน ส่งเสริมคุณค่าของความเสียสละ เห็นอกเห็นใจช่วยเหลือเพื่อน
มนุษย์

โลกาภิวัตน์เชิงรุก - Active Globalization (ไพฑูรย์ สินลารัตน์)

- การสร้างระบบวิชาการในระบบอุดมศึกษาไทย (Scholarizing Thai Higher Education)

การสร้างงานวิชาการ การคิดสร้างสรรค์ การตัดสินใจบนพื้นฐานของหลักวิชา และประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก

- การสร้างความเป็นท้องถิ่นในระบบอุดมศึกษาไทย (Localizing Thai Higher Education)

พัฒนาแนวคิด กิจกรรม วิธีการที่เป็นของไทยมากขึ้นในเรื่องภูมิปัญญา ภูมิธรรม ภูมิพอเพียง

มีความสมดุลและเป็นตัวของตัวเองบนพื้นฐานของชาติไทย

สถาบันอุดมศึกษาจึงไม่ควรเหมือนกัน มีมาตรฐานต่างกัน

(แต่มีมาตรฐาน)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (พระราชบัญญัติ 2548)

ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาด้านวิชาชีพและเทคโนโลยี มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษ ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงที่เน้นการปฏิบัติ ทำการวิจัย ผลิตครูวิชาชีพ ให้บริการวิชาการในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแก่สังคม ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยให้ผู้สำเร็จอาชีวศึกษามีโอกาสศึกษาต่อด้านวิชาชีพเฉพาะทางระดับปริญญา เป็นหลัก

9 มหาวิทยาลัย 36 วิทยาเขต/พื้นที่

นักศึกษา 10% ของระบบมหาวิทยาลัยจำกัดรับ

นักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีประมาณ 30%ของทั้งหมด

ปัจจัยร่วมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

- การรักษาเอกลักษณ์มหาวิทยาลัยผลิตบัณฑิตนักปฏิบัติ (Hands-on university) และเป็นมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี

ปัจจัยและเกณฑ์ที่เหมาะสมกับมหาวิทยาลัยวิชาการ(สกอ. สมศ. กพร.) คำนิยมคนไทยเรื่อง *white-collar* และ *blue-collar worker*

- การวางตำแหน่งที่เหมาะสม(positioning)ของสถาบันอุดมศึกษาที่ต้อง ตอบสนองความต้องการทั้งของจังหวัด และภูมิภาค(multi-campus provincial university) ท่ามกลางมหาวิทยาลัยจำนวนมากในพื้นที่ ที่เก่ากว่า

- การวางตำแหน่งที่เหมาะสมเทียบกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี 5 แห่ง (สามพระจอมเกล้า มทส. แม่โจ้) ที่มีปัจจัยสนับสนุนดีกว่า(อาจารย์ งบประมาณ พื้นฐานอาจารย์ สภาพมหาวิทยาลัย)

- วิทยาเขตห่างกัน มีปัญหาการติดต่อและประสานงาน

- การสร้างความร่วมมือและการแข่งขันทางวิชาการระหว่างวิทยาเขต

- การสร้างบรรยากาศวิชาการและบรรยากาศมหาวิทยาลัย

กลไกความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

- การประชุมร่วมระหว่าง 9 นายกสภามหาวิทยาลัยและ 9 อธิการบดี (ทุก 3 เดือน)

- การประชุมร่วม 9 อธิการบดี (ทุกเดือน)

หลักการ / Best practices มหาวิทยาลัยบัณฑิตนักปฏิบัติ

การทำหลักสูตร Work Integrated Learning (ฐานสมรรถนะ – สภาการศึกษา, กลุ่มไฟฟ้า/โทรคมนาคม/ไอที กับกลุ่มสภาอุตสาหกรรม)

เกณฑ์การสอบคัดเลือก

เกณฑ์การรับนักศึกษาอาชีวศึกษาแบบเทียบโอน

การสนับสนุนโครงการเฉลิมพระเกียรติ

ความร่วมมือกับประเทศจีน ไต้หวัน(Technology and Vocational Education)

แผนและงบประมาณยุทธศาสตร์ 6 ปี

การพัฒนากำลังคนร่วมภายใต้ความช่วยเหลือต่างประเทศ

นโยบายรณว. สภาะน้ำท่วม การประชุมวิชาการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

- 6 วิทยาเขตจากสถาบันที่เคยเป็นอิสระ (วัฒนธรรมเฉพาะแห่ง การแข่งขัน ความร่วมมือ) – เชียงใหม่ เชียงราย ตาก พิษณุโลก ลำปาง น่าน
- พรบ. 2548, นายกสภามหาวิทยาลัย 2549, สภามหาวิทยาลัย 2550
- บทบาทของสภามหาวิทยาลัยในการวางระบบการบริหาร (วิชาการ แผน งบประมาณ บุคลากร)

ช่วงวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา(2518) และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล(2531) การวางแผนเกิดที่ส่วนกลาง อีก 35 แห่งรับแผนไปใช้

- แนวนโยบายจากสภามหาวิทยาลัย

การให้ความสำคัญแก่หลักสูตร Hands-on (ผ่าน resources allocation)

การพัฒนาอาจารย์(การทำงานกับreal sector และการบริการชุมชน) และงานวิจัย Hands-on

การใช้ทรัพยากรร่วม ภายในวิทยาเขตและระหว่างวิทยาเขต (joint appointment, ไม่มีproliferation ของคณะ)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

- แนวนโยบายจากสภามหาวิทยาลัย

การให้ความสำคัญแก่ทุกวิทยาเขต(equitable, though not equal)

การสร้างเอกลักษณ์และความชำนาญเฉพาะของพื้นที่(เช่น ใจสติกส์
เกษตรปลอดภัย ความหลากหลายทางชีวภาพ การแปรรูปอาหาร ฯ)

การเพิ่มความสามารถในการพึ่งตนเอง

การสร้างตัวป้อน(ระดับปวช.) ที่มีคุณภาพ – Science Based

Technology School

การเพิ่มโอกาสที่คนวัยทำงานในพื้นที่(ระบบธนาคารหน่วยกิต – Credit
Bank, การเชื่อมต่อกับวิทยาลัยชุมชน)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

- แนวทางการปฏิบัติของสภามหาวิทยาลัย

การ Celebrate Success และคนดี

การถ่ายทอดนโยบายมหาวิทยาลัยสู่คณะ(ผ่านการสรรหาผู้บริหารและ
การรายงานการทำงานต่อสภามหาวิทยาลัย)

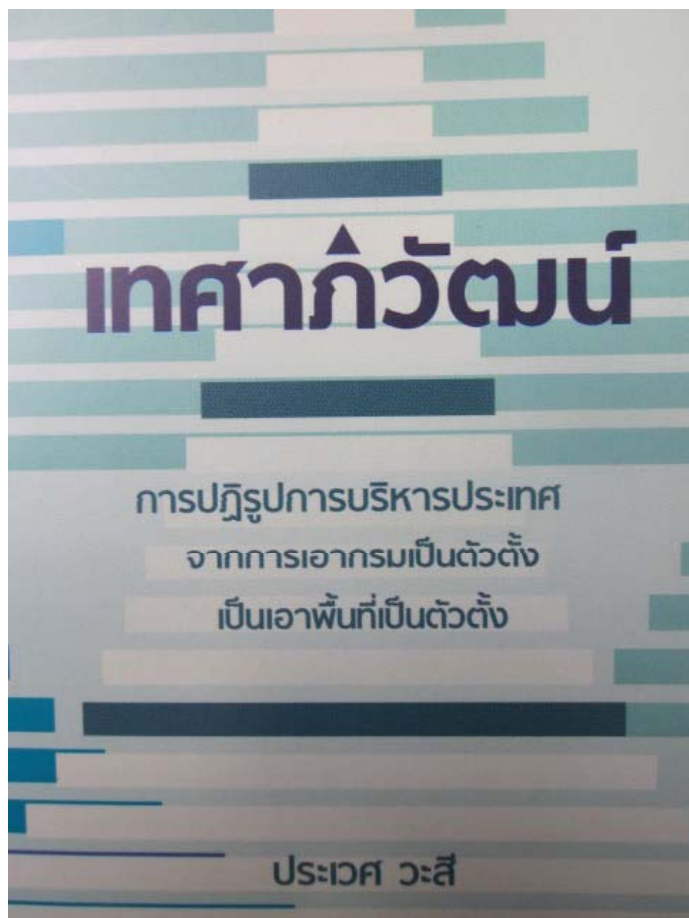
การประชุมสภามหาวิทยาลัยเปิดกว้าง ให้ผู้บริหารที่ไม่ได้เป็น
กรรมการสภามหาวิทยาลัยเข้าร่วม

การจัดวาระการประชุมสภา (Hot and emerging, นโยบาย, พิจารณา, การ
พัฒนาเฉพาะเรื่อง)

การจัดประชุมระดมสมองสภามหาวิทยาลัย(Retreat)

การหมุนเวียนการประชุมสภามหาวิทยาลัยไปวิทยาเขต รับฟังและ
ดูงานในวิทยาเขตและในพื้นที่

การประชุมสภามหาวิทยาลัยร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัด ประธาน
หอการค้า/สภาอุตสาหกรรม นายกอบจ. ผู้นำประชาสังคม

เทศาภิวัฒน์

เทศะ - พื้นที่

อภิวัฒน์ - ทำให้ดีขึ้น

Area –based Development

อุดมศึกษากับเทศาภิวัฒน์จะเป็นจุดเปลี่ยน
ประเทศ และจุดเปลี่ยนระบบการศึกษาไทย

การที่ระบบศึกษาไทยจะเป็นปัญญาของแผ่นดิน
ที่สร้างประเทศไทยให้มีบูรณาการและดุลยภาพ
น่าจะเป็นปัญญาที่สูงกว่าการไปบ้าเรื่องworld ranking
ซึ่งเป็นมายาคติและอำนาจ ทั้ง ๆ ที่ในประเทศ
นั้น ๆ เอง ก็จะไม่รอดจากคลื่นวิกฤติอารยธรรม
ครั้งใหญ่

และควรต้องคิดระบบการศึกษาใหม่ที่เอาชีวิต
และการร่วมอยู่เป็นตัวตั้ง

นพ.ประเวศ วะสี (2554)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
สร้างบัณฑิตและวิชาการเชิงปฏิบัติ
เพื่อเทศาภิวัฒน์ ??